

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Energietransitie mkb en maatschappelijke organisaties	235325		

Middelburg, 8 mei 2024

Geachte voorzitter,

In de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op vrijdag 11 november 2022 is de motie “Op de bres voor het mkb & maatschappelijke organisaties voor een duurzame toekomst!” met algemene stemmen aangenomen. Op 18 april 2023 hebben wij u in een brief geïnformeerd over de acties die wij in gang hebben gezet. Wij informeren u nu over de stand van zaken van de acties.

In de motie verzoeken de indieners Gedeputeerde Staten de volgende zaken nader toe te lichten:

1. De informatieverstrekking over mogelijke energiemaatregelen, zoals beschreven in de GS-nota energiearmoede van 11 oktober 2022 voor onder andere ondernemers en voor maatschappelijke organisaties te intensiveren.
2. Voor 1 januari 2023 te onderzoeken of het maatregelenpakket zoals Overijssel en Drenthe hebben gepubliceerd nog nieuwe maatregelen bevat ten opzichte van wat er in Zeeland al is, en zo ja daar een afweging in te maken wat in Zeeland past en Provinciale Staten daarover te informeren;
3. Te onderzoeken op welke manier een energiefonds (bijvoorbeeld gevoed vanuit de investeringsagenda en/of de algemene reserve, aangevuld met externe financiers zoals banken) ingericht kan worden waarin bijvoorbeeld gekeken wordt naar:
 - Het uitvoeren van de maatregelen hierboven genoemd, waaronder energiecoaches en een programma als SOS Dockwize;
 - Het extra inzetten op duurzaamheidsleningen tegen 0% rente.

In de tabel hieronder vindt u per verzoek de stand van zaken en een vooruitblik.

Dit is de laatste stand van zaken die omtrent deze motie naar Provinciale Staten wordt gestuurd. Met het uitvoeren van onderstaande zaken beschouwt Gedeputeerde Staten de motie als behandeld.

De maatregelen zijn onderdeel van het economisch uitvoeringsprogramma. Als provincie blijven wij nauw betrokken bij onderstaande ontwikkelingen.

Intensivering informatieverstrekking	Vooruitblik
Zeeuws Economisch Bericht (ZEB) Het ZEB is de opvolger van de eerdere 'Corona Monitor' en bevat informatie over de Zeeuwse economie. Het bericht wordt via verschillende netwerken en kanalen verspreid. Het ZEB is een gezamenlijke nieuwbrieven van de Provincie Zeeland, Economic Board Zeeland, Impuls Zeeland en het HZ Kenniscentrum Ondernemen en Innoveren. Het ZEB wordt vier keer per jaar uitgebracht. Eigenlijk in elk ZEB is aandacht voor het thema energie, netcongestie en toekomstbestendig ondernemen. In de editie van april 2024 staat het portaal Toekomstbestendig ondernemen centraal en is de Taskforce Zeeuwse Netoplossingen geïntroduceerd.	We blijven de actualiteiten met betrekking tot energiearmoede en energietransitie volgen.
Mkb-bijeenkomsten In 2023 hebben we een aantal inspiratiebezoeken georganiseerd. Ondernemers konden zich aanmelden voor een bedrijfsbezoek bij een bedrijf die al stappen heeft genomen in de verduurzaming van het bedrijf of proces. Op 4 juli 2023 is in dit kader een bezoek geweest aan Lamb Weston in Kruiningen en op 19 oktober bij Bidfood Zierikzee. Het geplande bezoek bij Syndus in Terneuzen moest vanwege te weinig aanmeldingen helaas geannuleerd worden. De bezoeken zijn als interessant en leerzaam bevonden, ook de mogelijkheid om onderling kennis te delen werd door ondernemers gewaardeerd. In plaats van het idee om roadshows te organiseren om behoeftes van ondernemers op te halen, is dit via een enquête opgehaald en is besloten om een jaar lang een ondernemerstour te organiseren (zie verder punt portaal Toekomstbestendig Ondernemen).	
Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik
Expertplatform energiebesparing mkb en kantoren Provincie Zeeland heeft Impuls Zeeland opdracht verleend voor een Expertplatform 'Energiebesparing mkb en kantoren'. Ondernemers kunnen hier terecht voor advies en begeleiding om energie te besparen. Het expertplatform richt zich op het gebouw, de processen en de installaties. Er zijn reeds met 100 bedrijven gesprekken gevoerd door de experts van het platform.	Het Expertplatform wordt in 2024 vanuit Provincie Zeeland gefinancierd.
Taskforce Zeeuwse Netoplossingen Impuls Zeeland is in opdracht van de Provincie de taskforce Zeeuwse netoplossingen gestart. Hierbij wordt samengewerkt met Stedin, Tennet, SDR, North Sea Ports, VNO-NCW, provincie en Zeeuwse gemeenten. Het doel is om projecten te realiseren die een korte termijn oplossing bieden voor congestieproblemen, door het toepassen van slimme oplossingen zoals het uitwisselen van energie, warmte en de opzet van energy hubs. Tennet voert momenteel een congestiemanagement onderzoek uit dat in juni wordt gepresenteerd. Dit onderzoek geeft meer inzicht in de regio's waar op korte en middellange termijn congestieproblemen optreden.	Op 22 mei organiseert de taskforce een werksessie netcongestie in Cine City Vlissingen. Tennet geeft een update van het congestiemanagement onderzoek dat in juni 2024 wordt afgerond.
Dockwise Boost the energy transition challenge In 2023 heeft Dockwise de challenge 'Boost the energy grid' georganiseerd. Vanuit deze Challenge is een vijftal innovatieve projecten geselecteerd die een bijdrage hebben ontvangen van de Stichting Zeeuwse Publieke belangen om hun oplossing daadwerkelijk te realiseren.	

Dit jaar loopt de challenge 'Boost the energy transition'. Partijen dienen plannen in die slimme oplossingen bieden in de aanpak van netcongestie en de energietransitie versnellen. De uitkomst van deze challenge wordt begin 2025 bekend gemaakt.	
Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik
Portaal Toekomstbestendig Ondernemen Zeeland (voorheen genaamd Ondernemersloket)	
Op dinsdag 2 april is het portaal Toekomstbestendig Ondernemen gelanceerd. Op dit portaal vinden mkb'ers en eigenaren van maatschappelijk vastgoed een overzicht aan mogelijkheden om stappen te zetten richting het toekomstbestendig maken van het gebouw of bedrijfsproces. Dit zijn onder andere (subsidie)regelingen, wetgeving en doorverwijzing naar partijen die advies en begeleiding bieden. Belangrijk is nu dat het bestaan en belang van het portaal bij Zeeuwse ondernemers en maatschappelijke organisaties onder de aandacht wordt gebracht. Bewustwording voor de energietransitie en noodzaak tot verduurzaming wordt hierbij belicht. Er is een extern bureau ingeschakeld om de campagne hiervoor te verzorgen. Hiernaast organiseert Provincie Zeeland dit jaar in samenwerking met Zeeuwse gemeenten een zogenaamde Ondernemerstour. Gedeputeerde bezoekt in een jaar tijd alle ondernemersverenigingen om deze ondernemers mee te nemen in de ReS2.0, wat er op hen afkomt en wat wij hierin kunnen betekenen als provincie en gemeente. In het eerste kwartaal van 2024 zijn twee bijeenkomsten georganiseerd in het kader van de Ondernemerstour. Op 2 april is de ondernemersavond van gemeente Borsele geweest en op 7 maart bij de ondernemers van gemeente Kapelle. In overleg met de gemeenten en ondernemersverenigingen wordt zo veel mogelijk aangesloten bij reeds geplande bijeenkomsten. Dit wordt voor 2024 verder ingevuld.	Het portaal is nu opgezet met focus op energietransitie. Het portaal zal in een 2.0 versie verder worden uitgebreid met een breder aanbod aan informatie, zoals innovatie en arbeidsmarkt en scholing. De komende periode wordt het portaal verder uitgebreid met actualiteiten en inspiratieverhalen van ondernemers die al succesvol stappen tot verduurzaming hebben genomen. Hiernaast wordt het bezoek en impact van het portaal gemonitord en wordt indien nodig bijgestuurd zodat we met de oprichting van het portaal daadwerkelijk bereiken wat beoogd is. Begin 2025 staat een evaluatie gepland. Op dat moment wordt beoordeeld of het portaal wordt voortgezet en/of uitgebreid zal worden. met informatie over thema's zoals klimaatadaptatie en digitalisering. De ondernemerstour staat gepland op de volgende data: - 21 mei: gemeente Goes - 28 mei: gemeente Noord-Beveland - 12 september: gemeente Reimerswaal.
Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik
Ontzorgingsprogramma mkb	
Het ministerie van BZK heeft samen met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een ontzorgingsprogramma voor het mkb opgesteld. De opzet is dat duurzaamheidscoaches en -adviseurs mkb'ers helpen met het identificeren van de beste maatregelen, de inkoop en de beste financieringsconstructie voor het verduurzamen van hun bedrijf. De specifieke uitkering is inmiddels aangevraagd bij het ministerie.	Het streven is om het programma per 1 juni 2024 open te stellen. De focus vanuit het Rijk ligt op het ondersteunen van het micro mkb. Ook op het portaal Toekomstbestendig Ondernemen wordt aandacht besteed aan deze regeling.
Voucherregeling	
Impuls Zeeland heeft vouchers voor circulaire & biobased initiatieven en energietransitie beschikbaar. Met een voucher kan een mkb-bedrijf een	

adviseur inschakelen om een innovatief idee uit te werken. Hiermee kan een bedrijf verduurzamen en de energiekosten blijvend verlagen.	
Logistieke sector: Masterclasses zero emissie truck	
In september 2023 is de eerste groep gestart met de opleiding van de Zero Emission Truck Academy. Inmiddels hebben 55 bedrijven de opleiding gevolgd. De verwachting was dat er circa 25 bedrijven deel zouden nemen aan de opleiding. De terugkoppeling van de bedrijven is zeer positief en geven aan dat deze aanpak aansluit bij hun informatiebehoefte en een helpt bij de vergroening van hun wagenpark. Twee bedrijven die vrachtwagens verkopen hebben ook deelgenomen aan de cursus. Ook zij gaven aan dat deze opleiding voor hen toegevoegde waarde biedt omdat zij onvoldoende zicht hadden op de impact die de energietransitie op een transport heeft.	Enkele provincies en een havenbedrijf hebben interesse getoond in de aanpak in Zeeland en overwegen eenzelfde initiatief te starten. De Provincie is nu in overleg met de met de cursusleiders om een driedaagse cursus voor MKB-bedrijven te starten die mee als 20 bedrijfswagens (vans) hebben.
Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik
Inzet transitiecoaching	
Vanuit diverse (netwerk)organisaties ondersteunen we het Zeeuwse bedrijfsleven in de grote maatschappelijke transities (o.a. energie, grondstof, digitaal). Vraagstukken die door KicMPi worden opgehaald bij bedrijven zijn vaak vergelijkbaar met de vraagstukken waar de andere (netwerk)organisaties zoals Food Delta, Impuls, Dockwize, HZ, Rewin en Zeeland Connect tegenaan lopen. Vaak kan een (netwerk)organisatie een ondernemer prima advies geven over oplossingsrichtingen en mogelijke leveranciers die hem kunnen helpen. Er zijn echter ook vraagstukken waar een (netwerk)organisatie zelf niet uit komt. Tot nu toe was er geen (formele) structuur waarin deze vraagstukken konden worden gedeeld met andere (netwerk)organisaties. De transitiecoaching aanpak voorziet in deze behoefte. Het biedt een gestructureerde manier om elkaar achter de schermen helpen en kennis, ervaring, netwerk en succesverhalen met elkaar te delen met als doel het Zeeuwse bedrijfsleven beter te kunnen ondersteunen. Meer informatie vind je hier: https://transitiecoaching.kicmpi.com/. Vorig jaar is een pilot uitgevoerd waaraan KicMPi, Impuls, Dockwize, het Schelde Safety Network, Rewin en HZ deel hebben genomen. In een maandelijks overleg zijn vanuit elke organisatie vraagstukken ingebracht en met elkaar besproken. Conclusie: het transitiecoaching concept werkt. Er is met veel enthousiasme kennis en ervaring gedeeld en ondernemers zijn daadwerkelijk beter 'bediend' dan voorheen. Een zorgpunt van de aanpak was de verankering in bestaande structuren; wie gaat het organiseren, wie neemt deel, hoe brengen we meer focus aan op specifieke netwerken of thema's, en hoe maken we het onderdeel van de dagelijkse routine van de (netwerk)organisaties? Parallel aan de vorig jaar uitgevoerde pilot is het plan ontstaan een Innovatiehub voor Techniek en Veiligheid (ITV) te ontwikkelen. Het ITV is succesvol ondergebracht onder de Regiodeal NSPD, de uitvoering van het ITV plan is begin 2024 gestart. Kort samengevat is het ITV een plaats (de CO3 Campus in Terneuzen) waar diverse (netwerk)organisaties, waaronder KicMPi, Schelde Safety Network, het Competence Development Center, Impuls, Dockwize en wellicht ook North Sea Ports en SDR, fysiek gevestigd zullen zijn en samenwerken aan een gemeenschappelijk innovatieprogramma dat gericht is op de digitale, energie- en grondstoftransitie. Tijdens de ontwikkeling van het ITV plan ontstond het besef dat transitiecoaching de perfecte werkvorm is voor samenwerking. De transitietafel staat komt dus in het ITV te staan en op die locatie bundelen we krachten. Het integreren van de transitiecoaching aanpak in het ITV geeft de gevraagde focus.	Zowel transitiecoaching als het ITV zijn ontstaan uit een besef dat meer samenwerking en krachtenbundeling nodig zijn om bedrijven te ondersteunen in hun transities. Het is mooi om te zien dat beide initiatieven perfect in elkaar passen en elkaar kunnen versterken. De verwachting is dat begin 2025 de eerste partners zich in het ITV zullen vestigen en de transitiecoaching werkwijze zullen operationaliseren.
Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik

Maatschappelijke organisaties	
In Zeeland loopt sinds 2021 het Klimaatontzorgingsprogramma klein maatschappelijk vastgoed (KlimOp) en is per 2022 uitgebreid. De KlimOp regeling loopt binnen de Provincie Zeeland erg goed. Binnen KlimOp 1 zijn in totaal 194 gebouwen en 67 gebouweigenaren ontzorgd. Bij KlimOp 2 zijn in totaal 82 gebouwen en 19 eigenaren van advies voorzien. Binnen KlimOp 2 lopen nog een aantal trajecten, verwachting is dat voor zomer 2024 alle trajecten zijn afgerond en zijn de door het Rijk beschikbare middelen besteed. Vanuit Provinciale middelen is advies verleend aan 50 kerken. Deze trajecten zijn grotendeels afgerond.	Eind 2024 stelt het Rijk nieuwe middelen beschikbaar voor SPUK 2. Deze middelen zal Provincie Zeeland aanvragen. Die middelen worden deels gebruikt om de al geschreven advies verder uit te werken naar uitvoering van maatregelen, en deels om nieuwe eigenaren te ontzorgen met een adviestraject.
Energiefonds: stand van zaken	
Bureau Rebel heeft in opdracht van Provincie Zeeland en Impuls Zeeland een marktonderzoek verricht om de marktvraag en meerwaarde van een transitiefonds in Zeeland in beeld te brengen. Uit het onderzoek van Rebel blijkt dat bijna 50% van de bedrijven verwacht financiering nodig te hebben voor verduurzaming in de komende 5 jaar. De markt kan de vraag naar kapitaal niet invullen. Het oprichten van een energie en transitiefonds kan een oplossing zijn en meerwaarde bieden voor de verduurzaming van het Zeeuwse bedrijfsleven. Gedeputeerde Staten staan positief tegenover de oprichting van een fonds en hebben besloten nader onderzoek uit te voeren naar de werkwijze en governance van het energie en transitiefonds.	Provincie gaat met een extern adviesbureau aan de slag om het vervolgonderzoek op te zetten. Het is hierbij van belang dat rekening gehouden wordt met wet en regelgeving (wet markt en overheid) en het provinciale beleid m.b.t. verbonden partijen. Daarnaast zal ook gekeken worden hoe om te gaan met het beschikbaar stellen van risico dragende financieringen.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

drs. M.C.J. Franken, secretaris – algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.